

FI

FI

FI

EUROOPAN KOMISSIO

Bryssel 24.3.2010
KOM(2010) 105 lopullinen

2010/0067 (CNS)

Ehdotus

NEUVOSTON ASETUS (EU) N:o .../...

tiivimmän yhteistyön toteuttamisesta avio- ja asumuseroon sovellettavan lain alalla

{ KOM(2010) 104 lopullinen }

PERUSTELUT

1. Johdanto

1.1. Ehdotuksen tausta

Komissio hyväksyi 17. heinäkuuta 2006 EY:n perustamissopimuksen 61 artiklan c alakohdan ja 67 artiklan 1 kohdan (nykyinen Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 81 artiklan 3 kohta) nojalla ehdotuksen¹ neuvoston asetukseksi asetuksen (EY) N:o 2201/2003² muuttamisesta tuomioistuimen toimivallan osalta sekä avioliittoasioissa sovellettavaa lakia koskevien sääntöjen antamisesta (Rooma III). Neuvoston oli määrä hyväksyä asetus Euroopan parlamenttia kuultuaan. Päätös edellytti yksimielisyyttä. Euroopan parlamentti antoi ehdotuksesta lausuntonsa 21. lokakuuta 2008³.

Komission ehdotusta käsiteltiin yksityisoikeuskomiteassa (Rooma III) lokakuusta 2006 alkaen. Komiteassa ei kuitenkaan päästy yksimielisyyteen mistään ratkaisuehdotuksista, jotka liittyivät sovellettavaa lakia koskeviin sääntöihin ja ehdotettuihin poikkeuksiin. Näin ollen neuvoston oli todettava 5. ja 6. kesäkuuta 2008, ettei Rooma III -asetuksen käsittelyn jatkamisesta päästy yksimielisyyteen ja että ylitsepääsemättömien vaikeuksien vuoksi yksimielisyyden saavuttaminen tuolloin tai lähitulevaisuudessa ei ollut mahdollista. Neuvosto katsoi, että Rooma III -asetukseen sisältyviä tavoitteita ei voitaisi saavuttaa kohtuullisessa ajassa soveltamalla perussopimusten määräyksiä.

Neuvosto totesi 25. heinäkuuta 2008, että ainakin kahdeksan jäsenvaltiota aikoi pyytää komissiota esittämään tiiviimpää yhteistyötä koskevan ehdotuksen ja että eräät muutkin jäsenvaltiot saattaisivat osallistua siihen, kunhan komissio olisi esittänyt ehdotuksensa. Komissio voi kuitenkin laatia ehdotuksen, jonka pohjalta kukin valtuuskunta voi lopullisesti päättää tiiviimmän yhteistyön eduista ja omasta osallistumisestaan siihen vain, jos kyseiset jäsenvaltiot virallisesti pyytävät komissiolta tällaista ehdotusta. Vähintään kahdeksan jäsenvaltion esittämä pyyntö, jonka perusteella komissio voi laatia tiiviimpää yhteistyötä koskevan ehdotuksen, ei kuitenkaan rajoita menettelyn myöhempää etenemistä eikä myöskään neuvoston kantaa siltä pyydettyä luvan antamiseen.

Kymmenen jäsenvaltiota⁴ esitti komissiolle 28. heinäkuuta, 12. elokuuta 2008 ja 12. tammikuuta 2009 pyynnön, jossa ne ilmoittivat aikovansa ryhtyä toteuttamaan välillään tiiviimpää yhteistyötä avioliittoasioissa sovellettavan lain suhteen ja pyysivät komissiota esittämään neuvostolle tätä koskevan ehdotuksen. Kreikka perui pyyntönsä 3. maaliskuuta 2010.

Komissio vastasi näiden yhdeksän jäsenvaltion, jäljempänä 'osallistuvat jäsenvaltiot', pyyntöön laatimalla ehdotuksen neuvoston päätökseksi tiiviimmän yhteistyön hyväksymisestä avio- ja asumuseroon sovellettavan lain alalla ja tämän ehdotuksen neuvoston asetukseksi tällaisen tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta. Ehdotuksessa neuvoston päätökseksi esitetään

---

¹ KOM(2006) 399.

² Neuvoston asetus (EY) N:o 2201/2003, annettu 27 päivänä marraskuuta 2003, tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevilla asioilla ja asetuksen (EY) N:o 1347/2000 kumoamisesta, EUVL L 338, 23.12.2003, s. 1.

³ EUVL C 15 E, 21.1.2010, s. 128.

⁴ Bulgaria, Kreikka, Espanja, Ranska, Italia, Luxemburg, Unkari, Itävalta, Romania ja Slovenia.

yksityiskohtainen arvio avio- ja asumuseroon sovellettavan lain alalla toteutettavan tiiviimmän yhteistyön oikeudellisista edellytyksistä ja käytännön toteuttamismahdollisuuksista.

2. Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet

2.1. Oikeusvarmuuden ja ennakoitavuuden lisääminen

Kansallisten lainsäädäntöjen suuret eroavuudet aiheuttavat avioliitto-oikeuden alaa koskevissa kansainvälisissä menettelyissä suurta oikeudellista epävarmuutta erityisesti lainvalintasääntöjen suhteen. Kansallisten lainvalintasääntöjen välisten suurten erojen ja niiden monimutkaisuuden vuoksi kansainvälisissä avioliitoissa elävien puolisoiden on hyvin vaikea ennakoida, mitä lakia heidän avioero- tai asumuseromenettelyynsä sovelletaan. Osallistuvat jäsenvaltiot eivät myöskään tarjoa puolisoille mitään mahdollisuutta valita menettelyihin sovellettavaa lakia, mikä voi johtaa sellaisen lain soveltamiseen, johon puolisoilla on vain heikko liittymä, eikä tulos ole heidän oikeutettujen odotustensa mukainen. Tilanne ei myöskään kannusta sovintoratkaisuun pyrkimistä.

Tämän asetusehdotuksen tavoitteena on ottaa Euroopan unionissa käyttöön selkeät ja kattavat oikeussäännöt avio- ja asumuseroon sovellettavan lain alalla ja antaa osapuolille tietynasteinen vapaus valita sovellettava laki, ottaen huomioon komission 17. heinäkuuta 2006 hyväksymän Rooma III -asetusehdotuksen perustelujen asiaankuuluvat osat. Tiiviimpää yhteistyötä koskeva ehdotus kattaa vain sovellettavan lain, ei tuomioistuimen toimivaltaa niin kuin komission alkuperäinen ehdotus. Tämän ansiosta toimenpide-ehdotus ei vaikuta unionin oikeuteen eli asetukseen (EY) N:o 2201/2003, jonka muuttamiseen alkuperäisellä ehdotuksella pyrittiin. Tähän asetusehdotukseen ei ole sisällytetty 20 e-1 artiklaa, vaikka se onkin mukana yksityisoikeuskomitean (Rooma III) laatimassa ehdotuksessa⁵. Sen pois jättäminen johtuu siitä, että kyseinen artikla sisältää tuomioistuimen toimivaltaa koskevan säännön ja liittyy läheisesti varatoimivaltaa koskevaan 7 a artiklaan, joka on niin ikään jätetty pois siksi, että se koski myös tuomioistuimen toimivaltaa.

2.2. Joustavuuden lisääminen ottamalla käyttöön rajallinen osapuolten tahdonautonomia

Osapuolten tahdonautonomia avioliittoasioissa on nykyisin hyvin rajallinen. Ehdotuksessa lisätään oikeudellisen kehyksen joustavuutta antamalla puolisoille tietynasteinen mahdollisuus valita jokin toinen laki, jota sovelletaan heidän avioero- tai asumuseromenettelyynsä. Valinta rajoittuu lakeihin, joihin avioliitolla on läheinen liittymä, jotta voidaan välttää sellaisten lakien soveltaminen, joihin puolisoilla on vain vähäinen liittymä tai ei lainkaan liittymää.

Puolisoiden olisi hyvä antaa sopia näistä asioista etenkin silloin, kun avioeroa haetaan yhteisellä sopimuksella. Tämä on voimakas kannustin määrätä mahdollisen avioeron seurauksista jo etukäteen ja kannustaa puolisoita eroamaan sovussa, mikä on erityisen tärkeää silloin kun parilla on lapsia. Rooma III -asetus edistäisi myös kolmansien maiden kansalaisten kotoutumista, koska se antaisi heille mahdollisuuden valita uuden asuinvaltion lain sijasta kansalaisuusvaltionsa laki.

---

⁵ Ks. Euroopan unionin neuvoston asiakirja 9712/08.

Ehdotuksella otetaan käyttöön erityistakeita, jotta voidaan varmistaa, että puoliset ovat tietoisia valintansa seurauksista, ja suojata heikommassa asemassa olevaa puolisoa.

2.3. Kanteen nostamiseen liittyvän puolisojen välisen kilpailun estäminen

Ehdotuksessa käsitellään myös sitä ongelmaa, että puoliset saattavat kilpailla omien etujensa turvaamiseksi siitä, kumpi ehtii hakea avioeroa ensimmäisenä, jotta menettelyyn sovellettaisiin tiettyä omien etujen kannalta suotuisammaksi arvioitua lakia. Tämä voi johtaa siihen, että sovelletaan lakia, johon toisella puolisoilla on vain vähäinen liittymä tai joka ei ota huomioon hänen etujaan, mikä vaikeuttaa entisestään sovintoratkaisun etsimistä ja jättää sovittelulle niukasti aikaa.

Yhdenmukaistettujen lainvalintasääntöjen käyttöönoton pitäisi vähentää tuntuvasti kanteen nostamiseen liittyvän puolisojen välisen kilpailun vaaraa, sillä jossakin jäsenvaltiossa sijaitseva tuomioistuin, jonka puoleen on ensin käännytty, soveltaisi tuolloin yhteisten sääntöjen perusteella määräytyvää lakia.

Elleivät puoliset ole tehneet lakivalintaa, sovellettavan lain määräytymisperusteena olisi liittymäperusteiden asteikko, jossa etusijan saa puolisojen asuinpaikan laki. Näin varmistetaan, että avioero- tai asumuseromenettelyyn sovelletaan oikeusjärjestystä, johon puolisoilla on läheinen liittymä. Tämä lisää tuntuvasti oikeusvarmuutta ja ennakoitavuutta sekä puolisojen että oikeusalan ammattilaisten kannalta.

Elleivät puoliset ole tehneet lakivalintaa, sovellettavaa lakia koskevan säännön tarkoituksena on suojata heikommassa asemassa olevaa puolisoa, sillä sen perusteella valitaan ensisijaisesti sen paikan laki, jossa perhe asui ennen eroa, riippumatta siitä, missä tuomioistuimessa jompikumpi puolisoista on pannut asian vireille. Tämän säännön ansiosta puoliset voisivat helposti ennakoida, mitä lakia heidän avioero- tai asumuseromenettelyynsä sovelletaan.

3. Intressitahojen kuuleminen ja tiiviimpää yhteistyötä koskevan toimenpiteen vaikutusten arviointi

Ennen kuin komission ehdotus julkaistiin heinäkuussa 2006, oli kuultu laajasti eri intressitahoja. Neuvostossa käytyihin neuvotteluihin perustuva teksti viimeisin versio ei poikkeaa merkittävästi heinäkuun 2006 ehdotuksesta, ja komissio onkin sisällyttänyt sen osittain tähän uusimpaan ehdotukseensa. Kyseisessä tekstissä on säilytetty avio- ja asumuseroon sovellettavan lain osalta samat periaateratkaisut (esimerkiksi sovellettavan lain valinta, puolisojen asuinpaikka tärkeimpänä liittymäperusteena ja oikeusjärjestyksen perusteisiin liittyvä poikkeus).

Komissio teki heinäkuussa 2006 esitetyn alkuperäisen ehdotuksen yhteydessä vaikutustenarvioinnin, joka on sovellettavaa lakia koskevan kysymyksen osalta edelleen pätevä ja johon myös tässä ehdotuksessa viitataan⁶. Tämä komission ehdotus koskee tiiviimmän yhteistyön toteuttamista avio- ja asumuseroon sovellettavan lain alalla. Tiiviimpää yhteistyötä voidaan soveltaa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 20 artiklan 2 kohdan nojalla vasta viimeisenä keinona. Kyseisen määräyksen mukaan komissio voi ehdottaa tiiviimpää yhteistyötä ja neuvosto voi antaa sille luvan vain jos kyseistä aihetta on jo käsitelty neuvostossa, mutta on todettu, ettei muuta ratkaisua ole löydettävissä siksi, ”ettei koko unioni

---

⁶ SEC(2006) 949.

voi saavuttaa tälle yhteistyölle asetettuja tavoitteita kohtuullisessa ajassa”. Tästä seuraa, että komissio ei voi muuttaa tiiviimmän yhteistyön alaa, joka tässä tapauksessa on avio- ja asumuseroon sovellettava laki, eikä asianomaisen säädöksen perussääntöjä, jotka sisältyvät neuvostossa käsitellyn tekstin viimeiseen versioon. Lisäksi tiiviimmän yhteistyön toteuttamista koskevan komission ehdotuksen sisältö on rajoitettu osallistuvien jäsenvaltioiden esittämissä tiiviimpää yhteistyötä koskevissa pyynnöissä mainittuun soveltamisalaan, joka tässä tapauksessa on avioliittoasioissa sovellettava laki. Tämän vuoksi ei vaikuta tarpeelliselta laatia tästä aiheesta uutta vaikutustenarviointia.

4. Ehdotukseen liittyvät oikeudelliset näkökohdat

4.1. Oikeusperusta

Tämän ehdotuksen oikeusperusta on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 81 artiklan 3 kohta, jossa neuvostolle annetaan toimivalta säätää Euroopan parlamenttia kuultuaan perheoikeudellisista toimenpiteistä, joilla on rajatylittäviä vaikutuksia.

Ehdotus koskee avio- ja asumuseroon sovellettavaa lakia. Nämä aiheet kuuluvat perheoikeuden alaan. Ehdotukseen perustuvia, sovellettavaa lakia koskevia sääntöjä sovelletaan vain kansainvälisissä tilanteissa eli esimerkiksi silloin kun puoliset ovat eri maiden kansalaisia tai asuvat eri jäsenvaltioissa tai jäsenvaltiossa, jonka kansalainen ainakaan toinen heistä ei ole. Näin ollen Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 81 artiklan 3 kohdassa mainittu vaatimus rajatylittävistä vaikutuksista täyttyy.

4.2. Toissijaisuusperiaate

Ehdotuksen tavoitteet voidaan saavuttaa vain antamalla sovellettavaa lakia koskevat yhteiset säännöt unionin tasolla, tarvittaessa toteuttamalla tiiviimpää yhteistyötä. Lainvalintasääntöjen on oltava identtisiä, jotta voidaan saavuttaa ehdotuksen tavoitteet eli oikeusvarmuuden, ennakoitavuuden ja joustavuuden lisääminen kansalaisten kannalta. Jäsenvaltioiden yksipuoliset toimet olisivat siten ristiriidassa näiden tavoitteiden kanssa. Jäsenvaltioiden välillä ei ole voimassa olevaa kansainvälistä yleissopimusta avioliittoasioissa sovellettavasta laista. Heinäkuussa 2006 julkaistua komission ehdotusta varten toteutettu julkinen kuuleminen ja vaikutustenarviointi ovat osoittaneet, että tässä ehdotuksessa käsitellyt ongelmat ovat laajuudeltaan merkittäviä ja että ne vaikuttavat vuosittain kymmeniintuhansiin kansalaisiin. Ongelman luonteen ja laajuuden vuoksi tavoitteet voidaan saavuttaa vain unionin tasolla.

4.3. Suhteellisuusperiaate

Ehdotus on suhteellisuusperiaatteen mukainen, sillä se rajoittuu yksinomaan siihen, mikä on tarpeen tavoitteiden saavuttamiseksi. Ehdotuksen ei odoteta aiheuttavan kansalaisille ylimääräistä taloudellista tai hallinnollista rasitusta, ja sen odotetaan lisäävän asianomaisten kansallisten viranomaisten hallinnollista rasitusta vain vähän.

4.4. Sääntelytavan valinta

Ehdotuksen luonne ja tavoite edellyttävät, että sääntelytavaksi valitaan asetus. Oikeusvarmuuden ja ennakoitavuuden vuoksi tarvitaan selkeitä ja yhtenäisiä sääntöjä. Ehdotetut sovellettavaa lakia koskevat säännöt ovat yksityiskohtaisia ja täsmällisiä eikä niitä tarvitse saattaa osaksi kansallista lainsäädäntöä. Oikeusvarmuuden ja ennakoitavuuden

tavoitteet voisivat vaarantua, jos osallistuville jäsenvaltioille jäisi näiden sääntöjen täytäntöönpanoon liittyvää harkintavaltaa.

4.5. Yhdistyneen kuningaskunnan, Irlannin ja Tanskan asema

Yhdistynyt kuningaskunta ja Irlanti eivät osallistu yhteistyöhön Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen kolmannen osan V osaston soveltamisalaan kuuluvissa asioissa, paitsi jos ne ilmoittavat haluavansa osallistua siihen Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyn, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen osalta tehdyn pöytäkirjan 3 artiklan mukaisesti. Tanska ei osallistu ehdotetun asetuksen antamiseen eikä asetus sido Tanskaa eikä sitä sovelleta Tanskaan Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyn, Tanskan asemasta tehdyn pöytäkirjan 1 ja 2 artiklan nojalla.

5. Talousarviovaikutukset, lainsäädännön yksinkertaistaminen ja johdonmukaisuus suhteessa unionin muuhun politiikkaan

5.1. Talousarviovaikutukset

Ehdotuksella ei ole vaikutusta unionin talousarvioon.

5.2. Yksinkertaistaminen

Ehdotuksella yksinkertaistetaan hallinnollisia menettelyjä paitsi kansalaisten myös oikeusalan ammattilaisten kannalta. Erityisesti lainvalintasääntöjen yhdenmukaistaminen yksinkertaistaa menettelyjä huomattavasti, sillä sovellettava laki voidaan sen ansiosta määrittää yhtenäisen säännösten perusteella, joka korvaa osallistuvien jäsenvaltioiden nykyiset kansalliset lainvalintasäännöt.

5.3. Johdonmukaisuus suhteessa unionin muuhun politiikkaan ja muihin tavoitteisiin

Ehdotuksessa kunnioitetaan perusoikeuksia ja noudatetaan erityisesti Euroopan unionin perusoikeuskirjassa unionin yleisiksi oikeusperiaatteiksi tunnustettuja periaatteita.

6. Artiklakohtaiset huomautukset

1 artikla

Ehdotettua asetusta sovelletaan lainvalintatilanteissa eli silloin kun asiaan liittyy maan sisäiseen tilanteeseen verrattuna yksi tai useampia kansainvälisiä tekijöitä, jotka saattavat edellyttää useiden oikeusjärjestelmien soveltamista. Asetusta sovelletaan näin ollen ainoastaan kansainvälisissä tilanteissa, esimerkiksi silloin kun puoliset ovat eri maiden kansalaisia tai asuvat eri jäsenvaltioissa tai jäsenvaltiossa, jonka kansalainen ainakaan toinen heistä ei ole ("kansainvälinen avioliitto").

Ehdotetut säännöt koskevat ainoastaan avio- ja asumuseroon sovellettavaa lakia. Niitä ei siis sovelleta avioliiton pätemättömäksi julistamiseen, jonka osalta sekä osapuolten tahdonautonomia että muun kuin tuomioistuinvaltion lain valitseminen on katsottu

epätarkoituksenmukaiseksi. Tuomioistuimen toimivaltaa koskevien sääntöjen osalta avioliiton pätemättömäksi julistamiseen, samoin kuin avio- ja asumuseroonkin, sovelletaan asetusta (EY) N:o 2201/2003.

2 artikla

Ehdotettu asetetus on 2 artiklan nojalla luonteeltaan yleispätevä. Tämä tarkoittaa sitä, että sen yhdenmukaisten lainvalintasääntöjen nojalla voidaan valita yhtä hyvin jonkin osallistuvan jäsenvaltion laki kuin jonkin muun jäsenvaltion laki, tai jonkin Euroopan unionin ulkopuolisen valtion laki. Kyseessä on lainvalintasääntöjä koskevan positiivisen oikeuden vakiintunut periaate, joka sisältyy jo vuoden 1980 Rooman yleissopimukseen, Haagin konferenssin yhteydessä tehtyihin yleissopimuksiin sekä osallistuvien jäsenvaltioiden kansallisiin lainvalintasääntöihin. Lisäksi ehdotukseen on sisällytetty suojalausekkeita, joiden avulla voidaan estää se, että avio- tai asumuseroon sovellettaisiin sellaisia ulkomaisia lakeja, jotka ovat ristiriidassa Euroopan unionin yhteisten arvojen kanssa. Jos nimetään toisen jäsenvaltion laki, siviili- ja kauppaoikeuden alan Euroopan oikeudellinen verkosto voi osaltaan auttaa tuomioistuimia tulkitsemaan ulkomaisen lain sisältöä.

3 artikla

Valtaosassa kansallisista lainvalintasäännöistä sallitaan kussakin tilanteessa vain yksi ratkaisu. Ehdotuksella pyritään lisäämään joustavuutta puolisoiden kannalta antamalla heidän valita avio- ja asumuseroon sovellettava laki. Valinta rajoittuu lakeihin, joihin puolisoilla on läheinen liittymä heidän vakinaisen asuinpaikkansa tai viimeisen yhteisen vakinaisen asuinpaikkansa vuoksi, jos toinen heistä asuu siellä edelleen, tai sen vuoksi, että toinen puolisoista on kyseisen maan kansalainen, tai tuomioistuinvaltion lakiin.

Avio- ja asumuseroon sovelletaan samoja lainvalintasääntöjä, koska monissa tapauksissa asumusero on avioeroa edeltävä välttämätön vaihe. Niissä osallistuvissa jäsenvaltioissa, joissa tunnustetaan asumusero, sovelletaan avio- ja asumuseroon samoja lainvalintasääntöjä.

Osapuolten tahdonautonomian lisääminen parantaa oikeusvarmuutta ja ennakoitavuutta puolisoiden kannalta. Tiettyjä muotovaatimuksia on noudatettava, jotta voidaan varmistaa, että kumpikin puoliso on tietoinen valintansa seurauksista ja että heikommassa asemassa olevaa puolisoa suojataan. Komissio on Euroopan parlamentin kanssa yhtä mieltä siitä, että osapuolten tekemä lakivalinta ei saa johtaa sellaisen lain soveltamiseen, joka on ristiriidassa perusoikeuksien ja unionin oikeuden kanssa. Tämän vuoksi ehdotuksessa säädetään, että osapuolten valitsema avio- ja asumuseroon sovellettava ulkomainen laki ei saa olla ristiriidassa Euroopan unionin yhteisten arvojen kanssa.

4 artikla

Jos osapuolet eivät ole tehneet lakivalintaa, sovellettavan lain määräytymisperusteena olisi perättäisten liittymäperusteiden asteikko, jossa ensimmäisellä sijalla on puolisoiden vakinainen asuinpaikka. Tämän yhtenäisen säännön avulla varmistetaan oikeusvarmuus ja ennakoitavuus. Yhdenmukaistettujen lainvalintasääntöjen käyttöönoton pitäisi vähentää tuntuvasti kanteen nostamiseen liittyvän puolisoiden välisen kilpailun vaaraa, sillä missä tahansa osallistuvassa jäsenvaltiossa sijaitseva tuomioistuin, jonka puoleen on ensin käännytty, soveltaisi tuolloin yhteisten sääntöjen perusteella määräytyvää lakia.

Se, että sääntö perustuu ensisijaisesti puolisoiden vakinaiseen asuinpaikkaan ja vaihtoehtoisesti heidän viimeiseen yhteiseen vakinaiseen asuinpaikkaansa, jos toinen heistä

asuu siellä edelleen, johtaa valtaosassa tapauksista tuomioistuinvaltion lain soveltamiseen (näin ei tosin ole aina, varsinkin jos toinen puolisoista palaa kotimaahansa ja panee asian vireille siellä asetuksella (EY) N:o 2201/2003 vahvistettujen toimivaltasääntöjen nojalla). Ulkomaista lakia sovelletaan siis harvoin.

5 artikla

Tämän säännön tarkoituksena on välttää syrjivä kohtelu. Tietyissä tilanteissa, jos sovellettavassa laissa ei säädetä avioerosta tai jos toiselle puolisoista ei kyseisessä laissa anneta hänen sukupuolensa vuoksi yhtäläistä mahdollisuutta saada avio- tai asumusero, sovelletaan tuomioistuinvaltion lakia.

6 artikla

Takaisin- ja edelleenviittauksen salliminen vaarantaisi oikeusvarmuuden tavoitteen. Kun yhdenmukaisten lainvalintasääntöjen nojalla on sovellettava tiettyä lakia, sovelletaan kyseisen lain aineellisia sääntöjä, sen kansainvälisen yksityisoikeuden sääntöjä lukuun ottamatta.

7 artikla

Oikeusjärjestyksen perusteisiin liittyvän poikkeuksen nojalla tuomioistuin voi olla soveltamatta lainvalintasäännön nojalla nimetyn ulkomaisen lain sääntöjä silloin, kun ulkomaisen lain soveltaminen olisi tietyssä tapauksessa vastoin tuomioistuinvaltion oikeusjärjestyksen perusteita. Ilmaus ”selvästi vastoin” tarkoittaa, että oikeusjärjestyksen perusteisiin liittyvää poikkeusta saa käyttää vain poikkeustapauksissa.

8 artikla

Jos valtioon kuuluu useita alueita, joilla on omat avio- ja asumuseroa koskevat aineellisen oikeuden säännöt, tätä asetusta on sovellettava myös näiden alueiden oikeussääntöjen välillä tehtävään lainvalintaan, jotta voidaan varmistaa oikeusvarmuus ja ennakoitavuus sekä EU:n sääntöjen yhdenmukainen soveltaminen kaikissa lainvalintatilanteissa.

9 artikla

Tämä säännös koskee avioehtosopimukseen sovellettavien sääntöjen läpinäkyvyyttä osallistuvien jäsenvaltioiden kansalaisten kannalta. Komissio julkaisee tästä aiheesta tietoja Euroopan oikeudellisen verkoston (siviili- ja kauppaoikeus) verkkosivuilla.

10 artikla

Tämä artikla koskee säädöksen ajallista soveltamista.

11 artikla

Ehdotettujen säännösten tarkoituksena on saattaa tasapainoon yhtäältä osallistuvien jäsenvaltioiden kansainväliset velvoitteet ja toisaalta tavoite luoda todellinen Euroopan oikeusalue. Osallistuvat jäsenvaltiot voivat tämän artiklan 1 kohdan nojalla edelleen soveltaa lainvalintasääntöjä, jotka sisältyvät sellaisiin kahdenvälisiin tai monenvälisiin yleissopimuksiin, joiden sopimuspuolia ne ovat silloin kun asetus hyväksytään. Kahden rinnakkaisen järjestelmän samanaikainen olemassaolo – se, että jotkin osallistuvat jäsenvaltiot soveltaisivat ratifioimiensa yleissopimusten sääntöjä ja toiset osallistuvat jäsenvaltiot

ehdotetun asetuksen sääntöjä – olisi kuitenkin ristiriidassa Euroopan oikeusalueen moitteettoman toiminnan kanssa.

12 ja 13 artikla

Säädöksen tarkistamista, voimaantuloa ja soveltamista koskevat artikkelit perustuvat vakioimuotoiluihin.

Ehdotus

NEUVOSTON ASETUS (EU) N:o .../...

tiivimmän yhteistyön toteuttamisesta avio- ja asumuseroon sovellettavan lain alalla

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 81 artiklan 3 kohdan,

ottaa huomioon tiivimmän yhteistyön hyväksymisestä avio- ja asumuseroon sovellettavan lain alalla [...] tehdyn neuvoston päätöksen [...]⁷,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen, kun ehdotus on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁸,

ottaa huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁹,

noudattaa erityistä lainsäätämisyjärjestystä,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Unioni on asettanut tavoitteekseen pitää yllä ja kehittää vapauten, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvaa aluetta, jolla taataan henkilöiden vapaa liikkuvuus. Tällaisen alueen luomiseksi asteittain unionin on määrä toteuttaa toimenpiteitä, jotka koskevat oikeudellista yhteistyötä yksityisoikeudellisissa asioissa, joiden vaikutukset ulottuvat rajojen yli.
- (2) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 81 artiklan 3 kohdan mukaisesti neuvosto säätää perheoikeudellisista toimenpiteistä, joilla on rajatylittäviä vaikutuksia.

---

⁷ EUVL L [...], [...], s. [...].

⁸ EUVL C [...], [...], s. [...].

⁹ EUVL C [...], [...], s. [...].

- (3) Komissio esitti 14 päivänä maaliskuuta 2005 vihreän kirjan sovellettavasta lainsäädännöstä ja tuomioistuimen toimivallasta avioeroasioissa. Vihreässä kirjassa käynnistettiin laaja julkinen kuuleminen erilaisista ratkaisuvaihtoehdoista nykytilanteesta mahdollisesti syntyviin ongelmiin.
- (4) Komissio esitti 17 päivänä heinäkuuta 2006 ehdotuksen neuvoston asetukseksi asetuksen (EY) N:o 2201/2003 muuttamisesta tuomioistuimen toimivallan osalta sekä avioliittoasioissa sovellettavaa lakia koskevien sääntöjen antamisesta.
- (5) Luxemburgissa 5 ja 6 päivänä kesäkuuta 2008 kokoontunut Eurooppa-neuvosto totesi, ettei ehdotuksesta päästy yksimielisyyteen ja että ylitsepääsemättömien vaikeuksien vuoksi yksimielisyyden saavuttaminen tuolloin tai lähitulevaisuudessa ei ollut mahdollista. Se totesi, että ehdotuksen tavoitteita ei voitu saavuttaa kohtuullisessa ajassa soveltamalla perussopimusten määräyksiä.
- (6) Bulgaria, Kreikka, Espanja, Ranska, Italia, Luxemburg, Unkari, Itävalta, Romania ja Slovenia esittivät lopulta komissiolle pyynnön, jossa ne ilmoittivat aikovansa ryhtyä toteuttamaan välillään tiiviimpää yhteistyötä avioliittoasioissa sovellettavan lain suhteen ja pyysivät komissiota esittämään neuvostolle tätä koskevan ehdotuksen. Kreikka perui pyyntönsä 3 päivänä maaliskuuta 2010.
- (7) Neuvosto antoi [...] päivänä [...]kuuta [...] päätöksen [...] tiiviimmän yhteistyön hyväksymisestä avio- ja asumuseroon sovellettavan lain alalla.
- (8) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 328 artiklan 1 kohdan mukaan tiiviimpään yhteistyöhön voivat sitä aloittaessa liittyä kaikki jäsenvaltiot edellyttäen, että ne täyttävät siihen luvan antamista koskevassa päätöksessä vahvistetut mahdolliset osallistumisehdot. Ne voivat myös milloin tahansa liittyä siihen edellyttäen, että ne mainittujen ehtojen lisäksi noudattavat yhteistyön yhteydessä jo annettuja säädöksiä.
- (9) Tässä asetuksessa olisi annettava avio- ja asumuseroon sovellettavaa lakia koskevat selkeät ja kattavat oikeussäännöt osallistuvissa jäsenvaltioissa, varmistettava kansalaisille oikeusvarmuuden, ennakoitavuuden ja joustavuuden kannalta asianmukaiset ratkaisut ja estettävä tilanne, jossa toinen puolisoista hakee avioeroa ensimmäisenä varmistaakseen, että menettelyyn sovelletaan tiettyä lakia, jonka hän arvelee suojaavan paremmin omia etujaan.
- (10) Tämän asetuksen alueellisen soveltamisalan rajaamista varten olisi määritettävä, mitkä jäsenvaltiot osallistuvat tiiviimpään yhteistyöhön.
- (11) Tätä asetusta olisi sovellettava riippumatta siitä, millaisessa tuomioistuimessa asiaa käsitellään.
- (12) Jotta puolisoille voidaan tarjota mahdollisuus nimetä sovellettava laki, johon heillä on läheinen liittymä, tai siinä tapauksessa, että he eivät ole tällaista valintaa tehneet, taata, että heidän avioero- tai asumuseromenettelyynsä sovelletaan tällaista lakia, tätä lakia olisi sovellettava myös siinä tapauksessa, että se ei ole minkään osallistuvan jäsenvaltion laki. Jos nimetään toisen jäsenvaltion laki, siviili- ja kauppaoikeuden alan Euroopan oikeudellisen verkoston perustamisesta 28 päivänä toukokuuta 2001

tehdyllä neuvoston päätöksellä 2001/470/EY¹⁰ perustettu Euroopan oikeudellinen verkosto voi osaltaan auttaa tuomioistuimia tulkitsemaan ulkomaisen lain sisältöä.

- (13) Kansalaisten liikkuvuuden lisääminen edellyttää yhtäältä joustavuuden ja toisaalta oikeusvarmuuden lisäämistä. Sen vuoksi tällä asetuksella olisi vahvistettava osapuolten tahdonautonomiata avioero- ja asumuseroasioissa antamalla heille tietynasteinen mahdollisuus valita laki, jota heidän avioero- tai asumuseromenettelynsä sovelletaan. Tällaista mahdollisuutta ei pitäisi ulottaa avioliiton pätemättömäksi julistamiseen, joka on läheisesti sidoksissa avioliiton pätevyyden edellytyksiin ja jossa osapuolten tahdonautonomia ei ole tarkoituksenmukainen.
- (14) Puolisoiden olisi voitava valita avioero- tai asumuseromenettelynsä sovellettavaksi laiksi sellaisen maan laki, johon heillä on erityiset siteet, tai tuomioistuinvaltion laki. Puolisoiden valitseman lain tulee noudattaa perussopimuksissa ja Euroopan unionin perusoikeuskirjassa määriteltyjä perusoikeuksia. Mahdollisuus valita avioero- ja asumuseromenettelyyn sovellettava laki ei saa vaikuttaa lapsen etuun.
- (15) Ennen sovellettavan lain valintaa puolisoiden on tärkeää saada ajantasaista tietoa avio- ja asumuseroa koskevan kansallisen ja unionin oikeuden ja menettelyjen keskeisistä näkökohdista. Varmistaakseen tällaisten laadukkaiden tietojen saatavuuden komissio päivittää niitä säännöllisesti neuvoston päätöksellä 2001/470/EY perustetulla julkisella internetsivustolla.
- (16) Puolisoiden tietoinen valinta on tämän asetuksen keskeinen periaate. Kummankin puolison tulisi tuntea täsmällisesti lainvalinnan oikeudelliset ja sosiaaliset seuraukset. Mahdollisuus valita sovellettava laki yhteisellä sopimuksella ei saisi vaikuttaa puolisoiden oikeuksiin ja yhdenvertaisuuteen mahdollisuuksiin. Tätä varten kansallisten tuomareiden olisi tiedostettava, miten tärkeää puolisoiden on tehdä lakivalinta tietoisina sitä koskevan sopimuksen oikeudellisista seurauksista.
- (17) Olisi otettava käyttöön tiettyjä takeita, jotta voidaan varmistaa, että puolisot ovat tietoisia valintansa seurauksista. Lainvalintasopimus olisi vähintään tehtävä kirjallisena, ja molempien osapuolten olisi allekirjoitettava ja päivättävä se. Jos kuitenkin sen osallistuvan jäsenvaltion lainsäädännössä, jossa molempien puolisoiden vakinainen asuinpaikka on, edellytetään muitakin muotovaatimuksia, kyseiset vaatimukset olisi täytettävä. Tällaisia muita muotovaatimuksia saattaa olla esimerkiksi sellaisessa osallistuvassa jäsenvaltiossa, jossa lainvalintasopimus liitetään avioehtosopimukseen.
- (18) Sovellettavaa lakia koskeva sopimus olisi voitava tehdä ja sitä olisi voitava muuttaa viimeistään silloin kun asia pannaan vireille tuomioistuimessa tai jopa menettelyn aikana, jos tuomioistuinvaltion laissa niin säädetään. Tässä tapauksessa pitäisi riittää, että lakivalinta kirjataan tuomioistuimessa tuomioistuinvaltion lain mukaisesti.
- (19) Jos lakivalintaa ei ole tehty, tällä asetuksella olisi otettava käyttöön yhdenmukaistettuja lainvalintasääntöjä, jotka perustuvat perättäin sovellettavien liittymäperusteiden asteikon nojalla määritettävään puolisoiden ja asianomaisen lain väliseen läheiseen liittymään, jotta voidaan taata oikeusvarmuus ja ennakoitavuus sekä

---

¹⁰ EYVL L 174, 27.6.2001, s. 25.

estää tilanne, jossa toinen puolisoista hakee avioeroa ensimmäisenä varmistaakseen, että menettelyyn sovelletaan tiettyä lakia, jonka hän arvelee suojaavan paremmin omia etujaan. Nämä liittymäperusteet on valittu siten, että avioero- tai asumuseromenettelyyn sovelletaan lakia, johon puolisoilla on läheiset siteet. Ne perustuvat ensisijaisesti puolisoitten asuinpaikan lakiin.

- (20) Tietyissä tilanteissa olisi kuitenkin sovellettava tuomioistuinvallion lakia, jos sovellettavassa laissa ei säädetä avioerosta tai jos toiselle puolisoista ei kyseisessä laissa anneta hänen sukupuolensa vuoksi yhtäläistä mahdollisuutta saada avio- tai asumusero.
- (21) Osallistuvien jäsenvaltioiden tuomioistuimille olisi annettava yleistä etua koskevien seikkojen perusteella poikkeustilanteissa mahdollisuus olla soveltamatta ulkomaista lakia, jos tämä olisi tietyssä tapauksessa selvästi vastoin tuomioistuinvallion oikeusjärjestyksen perusteita (*ordre public*). Tuomioistuinten ei kuitenkaan pitäisi voida soveltaa oikeusjärjestyksen perusteisiin liittyvää poikkeusta välttääkseen toisen jäsenvaltion lain soveltamisen silloin kun se olisi vastoin Euroopan unionin perusoikeuskirjaa ja erityisesti sen 21 artiklaa, jossa kielletään kaikenlainen syrjintä.
- (22) Koska eräissä valtioissa ja osallistuvissa jäsenvaltioissa on käytössä kaksi oikeusjärjestelmää tai säännöstöä tai useita oikeusjärjestelmiä tai säännöstöjä, joita sovelletaan tällä asetuksella säänneltäviin kysymyksiin, olisi säädettävä, missä määrin tämän asetuksen säännöksiä sovelletaan näiden valtioiden ja osallistuvien jäsenvaltioiden eri alueilla.
- (23) Tämän asetuksen tavoitteita eli oikeusvarmuuden, ennakoitavuuden ja joustavuuden lisäämistä kansainvälisiä avioliittoja koskevissa menettelyissä – mikä helpottaa myös ihmisten vapaata liikkuvuutta Euroopan unionissa – ei voida riittävällä tavalla saavuttaa jäsenvaltioiden toimin, vaan ne voidaan tämän asetuksen laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla, tässä tapauksessa toteuttamalla tiiviimpää yhteistyötä näiden jäsenvaltioiden välillä, joten unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä asetuksessa ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.
- (24) Tässä asetuksessa kunnioitetaan perusoikeuksia ja otetaan huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustetut periaatteet ja erityisesti sen 21 artikla, jossa kielletään kaikenlainen sukupuoleen, rotuun, ihonväriin tai etniseen taikka yhteiskunnalliseen alkuperään, geneettisiin ominaisuuksiin, kieleen, uskontoon tai vakaumukseen, poliittisiin tai muihin mielipiteisiin, kansalliseen vähemmistöön kuulumiseen, varallisuuteen, syntyperään, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen perustuva syrjintä. Osallistuvien jäsenvaltioiden tuomioistuinten on sovellettava tätä asetusta näitä oikeuksia ja periaatteita kunnioittaen,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN ASETUKSEN:

I luku – Soveltamisala

1 artikla

Aineellinen soveltamisala

1. Tätä asetusta sovelletaan avio- ja asumuseroa koskeviin asioihin lainvalintatilanteissa.
2. Tässä asetuksessa tarkoitetaan 'osallistuvalla jäsenvaltiolla' jäsenvaltiota, joka osallistuu tiiviimpään yhteistyöhön avio- ja asumuseroon sovellettavan lain alalla tiiviimmän yhteistyön hyväksymisestä avio- ja asumuseroon sovellettavan lain alalla [...] päivänä [...]kuuta [...] tehdyn neuvoston päätöksen [...] nojalla.

2 artikla

Universaalinen soveltaminen

Tämän asetuksen mukaisesti määräytyvää lakia sovelletaan riippumatta siitä, onko se jonkin osallistuvan jäsenvaltion laki.

II luku – Avio- ja asumuseroon sovellettavaa lakia koskevat yhdenmukaiset säännöt

3 artikla

Osapuolten mahdollisuus valita laki

1. Puolisot voivat yhteisellä sopimuksella valita avio- ja asumuseroon sovellettavan lain, edellyttäen että laki on perussopimuksissa ja Euroopan unionin perusoikeuskirjassa määriteltyjen perusoikeuksien ja oikeusjärjestyksen perusteiden (*ordre public*) mukainen, seuraavista vaihtoehdoista:
  - a) sen valtion laki, jossa puolisoiden vakinainen asuinpaikka on sopimuksen tekohetkellä;
  - b) sen valtion laki, jossa puolisoiden viimeinen yhteinen vakinainen asuinpaikka oli, jos toinen puolisoista asuu siellä edelleen sopimuksen tekohetkellä;
  - c) sen valtion laki, jonka kansalainen jompikumpi puolisoista on sopimuksen tekohetkellä;
  - d) tuomioistuinvaltion laki.
2. Rajoittamatta sitä, mitä 4 kohdassa säädetään, sopimus sovellettavasta laista voidaan tehdä ja sitä voidaan muuttaa milloin tahansa, mutta viimeistään silloin kun asia pannaan vireille tuomioistuimessa.

3. Edellä 2 kohdassa tarkoitettu sopimus on tehtävä kirjallisesti ja päivättävä, ja kummankin puolison on allekirjoitettava se. Kirjallisena pidetään myös kaikkea sähköisin keinoin tapahtunutta viestintää, josta jää pysyvä tallenne sopimuksesta.

Jos kuitenkin sen osallistuvan jäsenvaltion lainsäädännössä, jossa molempien puolisoiden vakinainen asuinpaikka on sopimuksen tekohetkellä, säädetään muista tällaisia sopimuksia koskevista muotovaatimuksista, kyseiset vaatimukset on täytettävä. Jos puolisoiden vakinainen asuinpaikka on eri osallistuvissa jäsenvaltioissa ja kummankin jäsenvaltion lainsäädännössä säädetään erilaisista muotovaatimuksista, sopimus on muodollisesti pätevä, jos se täyttää näistä jommankumman lainsäädännön vaatimukset.

4. Puolisot voivat myös nimetä sovellettavan lain tuomioistuimessa menettelyn aikana, jos tuomioistuinvaltion laissa niin säädetään. Siinä tapauksessa tuomioistuin kirjaa lakivalinnan tuomioistuinvaltion lain mukaisesti.

4 artikla

Laki, jota sovelletaan, jos osapuolet eivät ole tehneet valintaa

Jos 3 artiklassa tarkoitettua valintaa ei ole tehty, avio- ja asumuseroon sovelletaan sen valtion lakia,

- a) jossa puolisoiden vakinainen asuinpaikka on asian vireillepanoajankohtana; tai, jos tämä ei ole mahdollista,
- b) jossa puolisoiden viimeinen yhteinen vakinainen asuinpaikka oli, edellyttäen, ettei yhdessä asuminen ole päätynyt yli vuotta ennen asian vireillepanoa tuomioistuimessa, jos toinen puolisoista asuu siellä edelleen asian vireillepanon ajankohtana; tai, jos tämä ei ole mahdollista,
- c) jonka kansalaisia molemmat puolisot ovat asian vireillepanoajankohtana; tai, jos tämä ei ole mahdollista,
- d) jossa asia pannaan vireille tuomioistuimessa.

5 artikla

Tuomioistuinvaltion lain soveltaminen

Siinä tapauksessa, että 3 tai 4 artiklan nojalla sovellettavassa laissa ei säädetä avioerosta tai toiselle puolisoista ei kyseisessä laissa anneta hänen sukupuolensa vuoksi yhtäläistä mahdollisuutta saada avio- tai asumusero, sovelletaan tuomioistuinvaltion lakia.

6 artikla

Takaisin- ja edelleenviittauksen (renvoi) poissulkeminen

Kun on sovellettava tämän asetuksen nojalla määräytyvää lakia, sovelletaan kyseisessä valtiossa voimassa olevia oikeussääntöjä, kansainvälisen yksityisoikeuden sääntöjä lukuun ottamatta.

7 artikla
Oikeusjärjestyksen perusteet (ordre public)

Tämän asetuksen nojalla määräytyvän lain säännöstä voidaan kieltäytyä soveltamasta ainoastaan, jos soveltaminen on selvästi vastoin tuomioistuinvallion oikeusjärjestyksen perusteita (*ordre public*).

8 artikla
Valtiot, joissa on kaksi tai useampia oikeusjärjestelmiä

1. Jos valtioon kuuluu useita alueellisia hallintoyksiköitä, joilla kullakin on omat avio- ja asumuseroa koskevat oikeussääntönsä, tämän asetuksen nojalla sovellettavaa lakia määrittäessä kutakin alueellista hallintoyksikköä pidetään valtiona.

2. Osallistuva jäsenvaltio, johon kuuluvilla eri alueellisilla hallintoyksiköillä on omat avio- ja asumuseroa koskevat oikeussääntönsä, ei ole velvollinen soveltamaan tätä asetusta lainvalintaan yksinomaan tällaisten hallintoyksikköjen lakien välillä.

III luku – Muut säännökset

9 artikla
Osallistuvien jäsenvaltioiden toimittamat tiedot

1. Osallistuvien jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle viimeistään [*kolme kuukautta tämän artiklan soveltamisen alkamispäivästä*] mahdolliset kansalliset säännöksensä, jotka koskevat:

- a) sovellettavan lain valintaa koskevien sopimusten muotovaatimuksia; sekä
- b) mahdollisuutta nimetä sovellettava laki 3 artiklan 4 kohdan mukaisesti.

Osallistuvien jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle kaikista näiden säännösten myöhemmistä muutoksista.

2. Komissio saattaa 1 kohdan mukaisesti ilmoitetut tiedot julkisesti saataville asianmukaisella tavalla, erityisesti siviili- ja kauppaoikeuden alan Euroopan oikeudellisen verkoston internetsivuston kautta.

10 artikla
Siirtymäsäännökset

1. Tätä asetusta sovelletaan sellaisiin oikeudenkäynteihin ja sellaisiin 3 artiklassa tarkoitettuihin sopimuksiin, jotka on pantu vireille tai tehty sen jälkeen, kun tätä asetusta on alettu soveltaa 13 artiklan mukaisesti.

Myös sellainen sovellettavan lain valintaa koskeva sopimus, joka on tehty osallistuvan jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti ennen kuin tätä asetusta on alettu soveltaa, on kuitenkin voimassa, edellyttäen, että se täyttää 3 artiklan 3 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetyt edellytykset.

2. Tämä asetus ei vaikuta sellaisiin sovellettavan lain valintaa koskeviin sopimuksiin, jotka on tehty sen osallistuvan jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, jonka tuomioistuimessa asia on pantu vireille ennen kuin tätä asetusta on alettu soveltaa.

11 artikla

Suhteet voimassa oleviin kansainvälisiin yleissopimuksiin

1. Tämä asetus ei vaikuta sellaisten tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvia kysymyksiä koskevien, kahden- tai monenvälisten yleissopimusten soveltamiseen, joiden sopimuspuoli yksi tai useampi osallistuva jäsenvaltio on tätä asetusta annettaessa, sanotun kuitenkin rajoittamatta Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 351 artiklan mukaisia osallistuvien jäsenvaltioiden velvoitteita.

2. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa säädetään, tätä asetusta sovelletaan osallistuvien jäsenvaltioiden välisissä suhteissa ensisijaisena sellaisiin tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvia kysymyksiä koskeviin yleissopimuksiin nähden, joiden sopimuspuolia osallistuvat jäsenvaltiot ovat.

12 artikla

Tarkistuslauseke

Komissio antaa viimeistään [*viiden vuoden kuluttua tämän asetuksen soveltamisen alkamisesta*] Euroopan parlamentille, neuvostolle sekä Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle kertomuksen tämän asetuksen soveltamisesta. Kertomukseen liitetään tarvittaessa ehdotuksia asetuksen mukauttamiseksi.

IV luku – Loppusäännökset

13 artikla

Voimaantulo ja soveltamispäivä

Tämä asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tätä asetusta sovelletaan [*kahdentoista kuukauden kuluttua tämän asetuksen antamispäivästä*], lukuun ottamatta 9 artiklaa, jota sovelletaan [*kuuden kuukauden kuluttua tämän asetuksen antamispäivästä*].

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan osallistuvissa jäsenvaltioissa perussopimusten mukaisesti.

Tehty Brysselissä

*Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja*